

ΕΤΟΣ ©

Η ΣΤΙΛΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΗ'

Συνδρομή ἑτήσια: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἑτήσιαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ἐπι τῆς λειψ. Πανεπιστημίου 89.

12 Αὐγούστου 1884

Ἀρχόμεθα ἀπὸ τῆς σήμερον τῆς ἐν τῇ «Ἑστία» δημοσιεύσεως ἐκλεκτοῦ μυθιστορηματός τῆς ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Henry Greville γνωστῆς ἐν τῷ φιλολογικῷ κόσμῳ τῆς Γαλλίας μυθιστοριογράφου κυρίας Ἀλικῆς Δουράνδου. Ἡ διαπεσπῆς αὕτη συγγραφεὺς ἐγεννήθη ἐν Παρισίοις τῷ 1842. Θυγάτηρ οὖσα καθηγητοῦ, ἐδιδάχθη ὑπ' αὐτοῦ τὰ στοιχεῖα τῶν ἐπιστημῶν, τὴν λατινικὴν καὶ πλείστας ξένας γλώσσας· τοσοῦτω δ' ἐπέδωκεν ἐν ἀρχῇ περὶ τὴν μουσικὴν, ὥστε διάσημος μουσικός προεῖπε δι' αὐτὴν λαμπρὸν μουσικὸν μέλλον. Δεκαπενταετίς ἠκολούθησεν εἰς Ῥωσίαν τὸν πατέρα τῆς, καθηγητὴν τῆς γαλλικῆς φιλολογίας ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Πετροπόλεως, ἔθθα, ἐξέμαθε τὴν ῥωσικὴν καὶ ἐπεδόθη εἰς τὴν σπουδὴν τῶν ἡθῶν ἐν ταῖς διαφόροις τάξεσι τῆς ῥωσικῆς κοινωνίας. Κατὰ τὸ 1872 ἐπιστρέψασα ἐκ Ῥωσίας μετὰ τοῦ συζύγου τῆς Durand, ἐγκατεστάθη ἐν Παρισίοις. Πρὸ τῆς ἐπιστροφῆς τῆς εἶχε δημοσιεύσει ἐν ῥωσικῷ τινι φύλλῳ, γαλλιστὶ γρασομένη, «Τὸ Ἡμερολόγιον τῆς Πετροπόλεως», διήγημα, ὅπερ ἔσχεν ἐπιτυχίαν τινά. Ἐπι τετραετίαν δ' ἐν τῷ αὐτῷ φύλλῳ ἐξηκολούθει δημοσιεύουσα διηγήματα καὶ μυθιστορίας, δι' ὧν ἐγένωσθη μὲν ἐν Ῥωσίᾳ, ἀλλ' ἀγνωστος ἐτι παρέμεν ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι. Τὸν Ἰούνιον τοῦ 1876 ἐφάνη ἐν τῇ «Ἐφημερίδι τῶν Συζητήσεων» ἡ «Dosis», ὠραῖον ῥωσικὸν μυθιστόρημα, καὶ τὸν ἀκόλουθον μῆνα ἐν τῇ «Ἐπιθεωρήσει τῶν δύο Κόσμων» ὁ «Ἐξίλασμός τοῦ Σαβελλῆ», διάφορον τὸ εἶδος, ἀλλ' ὁμοίως κινήσαν τὸ διαφέρον τοῦ κοινού. Ὑπὸ ἀμφοτέρα τὰ ἔργα ταῦτα, ὧν τὸ πρῶτον κρινεταί ὡς ἀριστοῦργημα, ἐσημειούτο τὸ ὄνομα Henry Greville, καταστὰν ἔκτοτε διάσημον. Διαδοχικῶς ἤρξαντο ὁ «Φιγαρώ», ἡ «Πατρίς, ὁ Χρόνος, ἡ Ἐφημερίς τῶν Συζητήσεων», ὁ «Ἰθ' Αἶων», καὶ ἄλλα φύλλα, δεχόμενα εἰς τὰς στήλας των τὰ ἀνεύχοντα ὡς τότε ἔργα τῆς καὶ ἀναδημοσιεύοντα τὰ ἐν ταῖς ῥωσικαῖς ἐφημερίσιν ἀναφανέντα. Ἐν ταῖς πλείστασι τῶν μυθιστοριῶν αὐτῆς ἡ Greville ζωγραφίζει τὴν κοινωνίαν, ἣν κατὰ βάθος γινώσκει. Τὰ ἔργα τῆς διακρίνει ἡ λεπτομέρεια, ἡ ἀκριβὴς ἐξεικόνισις τῶν ἡθῶν, ὁ πλοῦτος καὶ ἡ λεπτότης τῶν παρατηρήσεων· ἐξέχει δὲ ἐν τῇ παραστάσει τῶν συνθηῶν σκηνῶν τῆς οἰκιακῆς ζωῆς, τῶν παιδικῶν τρυφεροτήτων τῆς καρδίας, τῆς ποιήσεως τοῦ ἀπλοῦ καὶ ἀληθοῦς. Ἐκτός τῶν μυθιστορικῶν ἔγραψε καὶ δραματικά τινὰ ἔργα, ἐξ ὧν τρία ἀνεπιβάσθησαν κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἐπὶ τῆς γαλλικῆς σκηνῆς. Σ. τ. Δ.

λύπου νεαρᾶς γυναικός, ἥτις ἐπεσώρευεν ἐντὸς μικροῦ κιβωτίου τὰ πράγματά τῆς μετὰ βραδείας κινήσεως τῶν χειρῶν ἐμφαινιούσης μεγίστην κόπωσιν.

— Μαρία, δὲν μ' ἀποκρίνεσαι; λοιπὸν ἐπιμένεις καὶ καλὰ νὰ μείνης ἐδῶ ἀπόψε καὶ νὰ ἔλθῃς νὰ μ' εὔρης αὔριον; Θέλεις νὰ ταξιδεύσης εἰς τὴν Ἄβρην μόνη σου μὲ τὴν μικρὴν;

Ἡ νεαρὰ γυνὴ ἀνηγέρθη ἐπιπόνως, καὶ στηριχθεῖσα ἐπὶ τοῦ ἐνός γόνατος ἀπέβλεψε πρὸς τὸν ἀνδρὰ τῆς μετὰ βλέμματος ἀμυδροῦ καὶ καταπεπονημένου.

— Ἀπέκαμα, Σίμό μου, εἶπε μετὰ φωνῆς ἀσθενοῦς. Τριάντα τώρα ὧρες, ἀφ' οὔτου ἀφήσαμε τὸ σπητάκι μας, δὲν εἰμπόρεσα νὰ εὔρω μίαν στιγμὴν νὰ καθίσω καὶ νὰ περάσω ἀκόμη ἄλλη μία γύκα εἰς τὸν σιδηρόδρομον, τρομάζω. Ἄφυσέ με νὰ ἀναπαυθῶ λιγάκι ἐδῶ, καὶ αὔριον φεύγομεν μαζί.

— Καὶ γίνεται αὐτό; ἀνεφώνησεν ὁ ἀνὴρ ἐγειρόμενος καὶ διατρέχων μεγάλῳ βήμασι τὸ στενὸν δωμάτιον τοῦ ξενοδοχείου ἐν ᾧ κατέλυον. Δὲν φεύγον ἔτσι εἰς τὴν Ἀμερικὴν χωρὶς νὰ πιάσουν θέσιν, χωρὶς νὰ ἰδοῦν πρῶτα τὸ πλοῖον.

— Ἐπιάσαμεν θέσιν, εἶπεν ἡσύχως ἡ Μαρία κλείουσα τὸ κιβώτιον.

— Καλὰ, μὰ ἔξυρομεν τί πρᾶγμα εἶνε; Καὶ ἔπειτα ἔχω νὰ ἀγοράσω χίλια πράγματα εἰς τὴν Ἄβρην, τὰ ὅποια δὲν εἰμπορῶ νὰ εὔρω ἐδῶ καὶ ἂν τρέχω ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκεῖ τὰ εὔρισκω ὅλα μέσα εἰς τὰ πόδια μου... ἐκεῖ ἐφοδιάζονται ὅλοι ὅσοι ἐξορίζονται μόνοι των.

Καὶ σιωπήσας ἐστάθη, διότι ἡ χεὶρ του συνήτησε τὴν κεφαλὴν τοῦ κορασίου. Ὅτε συνεζήτητον οἱ γονεῖς του, αὐτὸ δὲν ὠμίλει, διότι ἐγίνωσκεν ὅτι ὤφειλε νὰ ἀφήσῃ τὴν καταιγίδα νὰ παρέλθῃ· ἀλλ' ἐκ διαλειμμάτων ἐπεδαψίλευε θωπεῖαν ἄφωνον πρὸς τὸν φαινόμενον μᾶλλον δυσηρεστημένον. Κατὰ τὴν ὥραν δὲ ταύτην ὁ πατὴρ ἦτο δυσηρεστημένος.

Οὕτως δὲ κύψας πρὸς αὐτὸ τὸ ἡσπᾶσθη αὐτομάτως.

— Νὰ μου εἰπῆς τὴν ἀλήθειαν, Μαρία, ἐπανελάθε μετὰ σφοδρότητος, μὲ ἐβαρέθηκες, ἐβαρέθηκες τὴν ζωὴν μας, ἐβαρέθης τὰ πάντα...

— Ἀληθινὰ ἐβαρέθηκα, ἀλλὰ ὄχι σέ, Σίμό μου.

Η ΑΠΟΛΕΣΘΕΙΣΑ

[Μυθιστορία τῆς Κυρίας Henry Greville.

Μετὰφρασις Π. Ι. Φέρμπου].

Α'

— Ἐπιμένεις λοιπὸν νὰ μ' ἀφήσης νὰ φύγω μόνος; ἠρώτησεν ὁ πατὴρ παρατηρῶν τὴν γυναικὰ του μετὰ δυσαρεστήσεως.

Τὸ κοράσιον, ὅπερ ἐστηρίζετο ἐπὶ τοῦ γόνατός του, ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμούς πρὸς αὐτόν, καὶ τῷ ἐμειδίασε μετὰ θάρρους καὶ ἐλπίδος. Ἐκεῖνος δὲ ἐπέθηκε τὰς χεῖράς του ἐπὶ τῆς κόμης τοῦ κορασίου τῆς κασπανῆς καὶ βοστρυχώδους καὶ μεταξώδους, καὶ ἐπανεφέρε τὸ βλέμμα ἐπὶ τῆς περι-

Θυμᾶσαι ὅτι ἐπαρθήκαμε ἀπ' ἀγάπης, καί σ' ἀγαπῶ ἀκόμη μέ...

Καί διεκόπη κινήσασα τὴν χεῖρα μετ' ὀργῆς.

— Μὲ ὅλα μου τὰ ἐλαττώματα, μὲ ὄλες μου τῆς τρέλες, μὲ ὄλην μου τὴν ἀμέλειαν, ἀπὸ τὴν ὅποیان ἐχάσαμεν τὴν προικὰ σου, τὰ ὀλίγα μου χρηματάκια, τὴν κληρονομίαν τοῦ πατέρα σου, ὅλα, ὅλα! Τὴν εἰξεύρω τὴν ὑπομονὴν σου, τὰς εἰξεύρω καὶ τὰς ἐπιπλήξεις σου...

— Ἡ Μαρία ἀπέστρεψε τὴν κεφαλὴν, ἐφαίνετο δὲ καταπεπονημένη. Ἐκεῖνος δὲ ἐκράτησεν ἀποτόμως τὸν χεῖμαρρον τῶν πικρῶν λόγων, οὐς ἐμελλε νὰ ἐκστομίση, καὶ ἐξηκολούθησε μετὰ φωνῆς ἡρεμωτέρας.

— Καὶ πόσα δὲν ἔπαθα; παρὰ πολὺ ἔδωκα πίστιν εἰς ἀνθρώπους ἀπατεῶνας, ἄφησα καὶ μ' ἐλήστευσαν ἄνθρωποι ἄλλιοι, δὲν λέγω ὄχι... Ἀλλὰ, Μαρία, ἀφ' οὗ ὅλα μας τὰ ἐπωλήσαμεν, ἀφ' οὗ φεύγομεν εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ὅπου οἱ ἔξυπνοὶ ἄνθρωποι κάμνουν περιουσίαν, μετρίασε τὴν λύπην σου, μὴ φέρεσαι τόσο ἄγρια... καὶ ἐγὼ ἔχω ἀνάγκην θάρρους, σοῦ ὀρκίζομαι 'ς τὸ παιδί μας! Καί μου χρειάζεται διπλάσιον θάρρος καὶ διὰ τοὺς δύο μας, ἀφ' οὗ σὺ δὲν ἔχεις...

Καὶ ταῦτα λέγων ἐκάθισεν ἐκλελυμένος· ἐκείνη δὲ ἐλθοῦσα πλησίον τοῦ ἐπέθηκεν ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ τὰς χεῖράς της συμπεπλεγμένας καὶ εἶπε·

— Σὲ ἀγαπῶ, καλέ μου Σίμο, τὸ εἰξεύρω ὅτι εἶσαι τίμιος ἄνθρωπος καὶ γενναῖος· ἀλλ' ὅμως ὅταν μας ἐπούλησαν τὰ ἐπιπλά μας εἰς τὴν δημοπρασίαν, κύτταξ' ἐδῶ, μ' ἐφάνη ὅτι κάτι τι ἔσπασε...

Καὶ ἐστήριξε τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς καρδίας της, ἐκεῖνος δὲ τὴν παρετήρησε μετὰ πλείονος προσοχῆς.

— Μ' ἔφαγεν ὁ κόπος, ἐξηκολούθησεν ἀναστέλλουσα μετὰ δυσκολίας χεῖμαρρον δακρύων ἑτοιμον νὰ κατακλύσῃ τοὺς ὀφθαλμούς της. Κάποτε μοῦ φαίνεται ὅτι ἡ καρδιά μου σταματᾷ, καὶ μ' ἔρχεται νὰ σκάσω... Ὀλίγην ἀνάπαυσιν, διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ... μίαν μόνον νύκτα εἰς τὸ κρεβάτι καὶ αὔριον τὸ πρῶν ἔρχομαι καὶ σ' εὐρίσκω μὲ τὴν πρώτην ἀμαξοστοιχίαν... Σὲ παρακαλῶ, Σίμῳ μου!..

Ἀλλ' ὁ Σίμος ἐφαίνετο δισταζών.

— Ποῦ νὰ σ' ἀφήσω, Μαρία, μόνην ἐδῶ εἰς τὸ ἀπέραντον αὐτὸ Παρίσι, ποῦ δὲν γνωρίζομεν κανένα, μόνην μαζὶ μὲ τὴν μικρὴν;

— Καὶ τί βγαίνει; ἠρώτησεν ἡ Μαρία.

Ἐκεῖνος ἐσιώπη οὐδὲν ἔχων νὰποκριθῆ. Μετ' ὀλίγον δὲ ὑπέλαθεν·

— Ἀχ! ἂν ὄν εἶχα ἀνάγκην νὰ ἰδῶ αὔριον τὸ πρῶν ἐκεῖνον τὸν ἄνθρωπον ποῦ μ' ὑπεσχέθη νὰ μου εὕρῃ ἐργασίαν, θὰ ἔμενα ἐδῶ μαζὶ σας.. ἀλλὰ μόνον ὡς τὰς ἐνδεκα εἰμπορεῖ κανεὶς νὰ

τον ἰδῆ... Ἀλλὰ ἡμεῖς μεθαύριον 'ς τὰς ἐνδεκα θὰ εἴμαστε πολὺ μακριά... τὸ πλοῖον φεύγει 'ς τὰς τρεῖς τὸ πρῶν.

Καὶ αὐτὸς ἔμεινε δισταζών, ἀλλ' ἀποτόμως κινήσας τὴν χεῖρα εἶπε πρὸς τὴν γυναῖκά του·

— Ἄς εἶνε, φεύγω ἀπόψε μόνος μου. Ἐχεις χρήματα;

— Ἐχω πενήντα φράγκα, ἀπεκρίθη ἡ Μαρία.

— Φθάνοῦν. Ἐδῶ δὲν ἐκάμαμεν ἔξοδα. Ἐπειτα δὲ ἡμεῖς ζοῦμεν μὲ τὸ ὀλίγον!

Δέσας δὲ διὰ σχοινίου τὸ κιβώτιόν του τὸ ἔβαλεν ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ μετ' ἤθους ὀργίλου ἅμα καὶ περιλύπου.

— Ἐρχεσθε καὶ σεῖς 'ς τὸν σταθμόν; εἶπε διευθυνόμενος πρὸς τὴν θύραν.

Καὶ ἡ Μαρία τὸν ἠκολούθησε κρατοῦσα τὴν μικρὰν ἀπὸ τῆς χειρός. Ἐθάδιζον δὲ βραδέως καὶ μετὰ δυσκολίας διασχίζοντες τὸ πλῆθος, ὅπερ πολυάσχολον καὶ θορυβῶδες ἐπλήρου τὰς ὁδοὺς κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν, κατ' ἣν πανταχόθεν ἐξέρχονται οἱ ἄνθρωποι πορευόμενοι εἰς τὰ ἔργα των.

Τὴν ἕκτην ὥραν ἐσήμαινε τὸ ὠρολόγιον ὅτε ἐφθασαν εἰς τὸν σταθμόν.

— Γρήγορα, εἶπεν ὁ Σίμος, νὰ μὴ μ' ἀφήσῃ ὁ σιδηρόδρομος. Πρόσεχ' ἐδῶ τὰ πράγματά μου νὰ 'πᾶ νὰ πάρω τὸ εἰσιτήριο.

Ἡ νεαρὰ γυνὴ καὶ τὸ κοράσιον ἔμειναν ὀρθαὶ παρὰ τὸ εὐτελὲς μικρὸν κιβώτιον. Αἰσθανόμεναι δὲ τὴν καρδίαν των συνεσφιγμένην, καὶ περίφοβον ἔχουσαι τὸ βλέμμα, παρετήρουν τὴν ἐν τῷ σταθμῷ κίνησιν τῶν ἀπερχομένων ἐπιβατῶν καὶ τὸν θόρυβον. Ὁ θόρυβος τὰς ἐξεκώφαινε, οἱ ἄνθρωποι τὰς ἀπώθουν καὶ τὰς διηγχνώνιζον, ἐφοβούντο δὲ καὶ δὲν εἰξευρον τί νὰ κάμωσιν, ὅτε ὁ Σίμος ἐπανήλθε.

— Περιμένετέ μ' ἐδῶ, εἶπε, καὶ ἀναλαβὼν τὸ κιβώτιον ἐξηφρανίσθη τρέχων ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀνθρώπων. Εὐθύς δὲ ἐπανελθὼν, εἶπεν εἰς τὴν γυναῖκά του ἀσθμαίνων·

— Ἐ τὴν ὥρα ἐπρόφθασα. Ἄλιγο ἀκόμα καὶ θάμενα ἔξω. Ἐχε λοιπὸν ὑγείαν καὶ καλὴν ἀντάμωσιν αὔριον. Θὰ σὰς περιμένω 'ς τὸν σταθμὸν αὔριον 'ς τὰς δύο.

Ἡ Μαρία τὸν ἐφίλησε μετὰ τοσαύτης τρυφερότητος, ὥστε ἐκεῖνος ἐξεπλάγη· διότι ἀπὸ πολλοῦ δὲν εἶχεν ἰδῆ τοσαύτην ἀγάπην ἐν τῷ βλέμματι τῆς καταπεπονημένης γυναίκος του.

— Ἀχ! καὶ νὰ ἐρχόμεν τώρα μαζὶ σου, εἶπε διὰ μιᾶς· ἔχομεν καιρὸν ἀκόμη;

— Τώρα κὴ ἄλλη μιὰ φορὰ! καὶ τὰ πράγματά μας ποῦ εἶνε 'ς τὸ ξενοδοχεῖον; Ποῦ ἦσυν πρωτύτερα;

Καὶ ἀναλαβὼν τὴν μικρὰν τοῦ κόρην τὴν κατεφίλησε περιπαθέστατα, ὡσαύτως καὶ τὴν γυναῖκά του καὶ σπεύδων εἰσηλθεν εἰς τὴν ἀμαξάν.

Πρὶν δὲ παρέλθῃ λεπτόν τῆς ὥρας ἠκούσθη ὁξὺς συριγμός. Ἡ Μαρία ἔσφιξε τὴν χεῖρα τῆς

κόρης της και ἀπεχώρησε περίλυπος ψιθυρίζουσα:

— Ἡλιπία ὅτι δὲν θὰ προφθάσῃ.

— Μητέρα, εἶπεν ἡ κοράσις, πεινώ.

Ἡ Μαρία εἰσῆλθεν εἰς μικρὸν τι μαγειρεῖον και παρήγγειλε λιτὸν δεῖπνον. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἡ βαρεῖα τοῦ μαγειρείου ἀτμόσφαιρα τὴν ἠνώχλησεν. Ἐβῆλθε λοιπὸν και ἐβάδιζεν ἀνά τὰς ὁδοὺς, ἐν ᾗ τὸ κοράσιον ἐκοκκάλιζε τὸ τελευταῖον κύτταλον τοῦ ἄρτου, λείψανον τοῦ δείπνου της.

Β

Αἱ ὁδοὶ ἦσαν ὀλιγανθρωπότεραι, οἱ θολοὶ ἀ-
τμοὶ οἱ κατὰ τὰς ἐσπέρας τοῦ Αὐγούστου ἀναθυ-
μιώμενοι καθίστων ἤδη τὰς ὁδοὺς σκοτεινάς. Ἡ
Μαρία ἐξακολουθοῦσα τὴν πορείαν της κατ' εὐ-
θείαν πρὸς τὸ εὐτελὲς ξενοδοχεῖον ἐν ᾗ κατέλυε,
εὐρέθη ἔμπροσθεν κήπου περιπεφραγμένου διὰ
κιγκλιδῶν και κοσμουμένου ἐξ ἀνθέων. Ἡ εἰσο-
δος ἦτο ἐλευθέρη και παιδιὰ συνέπαιζον ἐν αὐτῷ
μετὰ χαρμωσῶν κραυγῶν, ἐν ᾗ αἱ χελιδόνες
περιύπταντο ἐν τῷ ἀέρι μετὰ κραυγῶν παρεμ-
φερῶν.

— Καλέ! καλέ! τί ὄμορφα λουλουδάκια! εἶπεν
ἡ μικρά.

Ἡ Μαρία, ὑπέκρουσα εἰς τὴν ἐλαφρὰν πίεσιν
της μικρᾶς, εἰσῆλθεν εἰς τὸν κήπον. Εὐρούσα δὲ
θρανίον τι κενὸν ἐστηριγμένον ἐπὶ συστάδος δέν-
δρων σχηματιζόντων εἰδὸς τι σκέπης, ἐκάθισε,
παρ' αὐτὴ δὲ ἐκάθησε και τὸ παιδίον.

— Πήγαινε νὰ παίξῃς, εἶπεν ἡ μήτηρ.

Ἡ μικρὰ κατέβη ἀπὸ τοῦ θρανίου και κατεγί-
νετο σχηματίζουσα διὰ τῶν χειρῶν της μικροῦς
σωροῦς ἄμμου. Ἐφαίνετο δὲ ὅτι οὐδεμίαν εἶχε
γνώσιν τοῦ πτυαρίου, διότι ἐθεώρει μετὰ περιερ-
γίας δύο μικρὰ παιδιὰ ἐκεῖ που πλησίον ἰστά-
μενα, ἅτινα διὰ τῶν καταλλήλων ἐργαλείων των
κατεσκευάζον ἀδιαλείπτως ἱκανὰ προχώματα ἐξ
ἄμμου.

— Παίζουμε; εἶπε πρὸς τὴν μικρὰν τὸ πρε-
σβύτατον τῶν παιδίων, κοράσιον προσηγνέστατον
και χαριέστατον.

Τί ἄλλο ἤθελεν ἡ μικρὰ κόρη της Μαρίας;
Αὐτομάτως πως ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν πρὸς τὴν
μητέρα της, ὡς ζητοῦσα τὴν συγκατάθεσιν της,
ἀλλ' ἡ Μαρία ἔβλεπε πρὸς τὸ ἄλλο μέρος· διὸ
ἡ κόρη ἀπεμακρύνθη ὀλίγα βήματα μετὰ τῶν
νέων συντρόφων της.

Κατὰ μικρὸν εἶχεν ἐλαττωθῆ ὁ θόρυβος τῶν
τρογῶν τῶν ἀμαξῶν, τὰ λεωφορεῖα διήρχοντο
ἀραιότερα, και ὁ ἐλεγκτὴς τοῦ γραφείου τῶν λεω-
φορείων, ἰστάμενος ἐκεῖ που πλησίον, δὲν ἔλεγε
πλέον ἀριθμούς διὰ τῆς βραγχώδους φωνῆς του.

Οἱ Παρίσιοι ἠρίστων κατὰ τὸ διάστημα δὲ
τοῦτο ἡ ἀμαξοστοιχία ἀπεκόμιζεν ἀνεῦ πολλῆς
ταχύτητος μακρὰν τῆς γενεθλίου κόμης και τῆς

οἰκογενείας του ἐκπροσωπομένης ὑπὸ τῆς γυ-
ναϊκῆς ταύτης και τῆς μικρᾶς κόρης, ἡ ἀμαξο-
στοιχία ἀπεκόμιζε μακρὰν τὸν Σίμον, ὅστις
και τοι ἀνὴρ, εἶχεν ὄμως μεγάλην ἐπιθυμίαν νὰ
κλαύσῃ.

Ἡ Μαρία ἔχουσα τὸν γοῦν της προσηλωμένον
πρὸς τὸν ἀεὶ ἀπομακρυνόμενον ἀνδρα της ἀνε-
μιμνήσκετο τῶν παρελθουσῶν ἡμερῶν. Αἰμαλα-
και χεῖρές της κατέπεσον ἐπὶ τῆς σκοτεινοῦ χρώ-
ματος ἐσθῆτός της, σκιερᾶς και σκυθρωπῆς ὡς
και τὸ ὄν ἥπερ ἐκάλυπτεν. Ἡ κεφαλὴ της Μα-
ρίας ἐκλινεν ἐλαφρὰ ἐπὶ τοῦ στήθους της και με-
τὰ τοσοῦτους μόχθους, μετὰ τοσαύτας ἀγωνίας
ἀπελάμβανε τὴν ὑπερτάτην ἡδύτητα τοῦ νὰ μείνῃ
ὀλίγον τινα χρόνον χωρὶς νὰ ἐργάζεται.

Ἐπάρχουσιν ἄνθρωποι, ὧν ὁ βίος φαίνεται
πλασθεὶς ἐξεπίτηδες βαρὺς και δυσφόρητος, ὧν
τὰ χεῖλη δὲν ἐγέλασαν ἐν τῇ παιδικῇ των ἡλικίᾳ,
οἵτινες ἐφθβοὶ δὲν ἠσθάνθησαν γλυκυτάτας συγ-
κινήσεις, οὐδὲ εἶδον ἑορτὰς ἐν τῇ νεότητί των.

Ἡ Μαρία ἔμεινεν ὀφρανή ἐνωρίς, — ἀλλ' οὐχί
ὄμως και ἐν καιρῷ, ὥστε ἡ τῶν γειτόνων και
τῶν φίλων συμπάθεια νὰ ἐπεκταθῇ ἐπ' αὐτῆς ἀπο-
τελεσματικῶς. Ἐξῆσε μετὰ τοῦ πατρὸς της,
ἀνθρώπου ἀπλοῦ μὲν, ἀλλὰ δυσκόλου και ἰσχυρο-
γνώμονος, ὅστις οὔτε τὸν φαῖδρον θόρυβον τῶν
τέρψεων και ἡδονῶν ἠγάπα, οὔτε τὰ δάκρυα τὰ
προερχόμενα ἐκ τῆς ὀδύνης και τῆς λύπης, ἅτινα
ἐνόμιζε και ὠνόμαζε προσποίησην και οὐδὲν πλέον,
Γενομένη νεᾶνις οὐδεμίαν ποτὲ ἔσχε φίλην, διότι
ὁ παράξενος και δύσκολος χαρακτὴρ τοῦ πατρὸς
της ἐφόβιζε και ἀπεδίωκε τὰς ἄλλας νεάνιδας.

Ὁ Σίμος ἡμέραν τινα ἐξῆτησε τὴν Μαρίαν
παρὰ τοῦ πατρὸς της εἰς γάμον. Ἀλλὰ διατί
ἄρά γε; Οὔτε ἡ Μαρία θὰ ἠδύνατό ποτε νὰ εἶπῃ
τὸ διατί, οὔτε ὁ Σίμος ἴσως. Πιθανὸν ὁ αὐστη-
ρὸς χαρακτὴρ τοῦ ἐπιδόξου γαμβροῦ νὰ μὴ ἐφο-
βῆθη τὸν τοῦ μέλλοντος πενθεροῦ και τανάπαυιν.

Κατὰ τὴν ὥραν δὲ ταύτην τοῦ βίου της ἡ
Μαρία ἠσθάνθη κατὰ πρῶτον ὀλίγην τινα χαρὰν,
διότι εὐθὺς ἔπειτα ὁ γάμος τὴν ἐπανέρριψεν εἰς
τὰς θλίψεις και τὰ κακά του. Ὁ Σίμος φιλύπο-
πος ὧν φύσει, ἐβίαζεν ὄμως ἑαυτὸν εἰς τὸ νὰ
πιστεύῃ εὐκόλως. Ἐκεῖνο δὲ ἥπερ ὤφειλε νὰ τον
προφυλάττῃ ἀπὸ τῶν κινδύνων, αὐτὸ τοῦναντίον
τον ὤθει εἰς τὸ νὰ τους ἐπιζήτη. Ἐπεδόθη εἰς
ἐπιχειρήσεις ἐπισφαλεῖς, εἰς ἃς αὐτὸς μόνος ἔχανε
τὸ χρῆμά του, ἐν ᾗ οἱ φίλοι του ἐγίνοντο πλού-
σιοι. Ἐκ τούτου δὲ ὁ φύσει ὀργίλος χαρακτὴρ του
ἠῆξῃσε· διότι ἤθελε νὰ κερδήσῃ ὅσα εἶχεν ἀπο-
λέσῃ, ἀλλ' ὄμως εἰς τοιαύτην περιήλθε κατάστα-
σιν, ὥστε ἡμέραν τινα εὐρέθη κατέναντι τοῦ ὀ-
λέθρου.

Ἦτο δὲ ἄνθρωπος εὐτολμος, ἡ ἀτελής και
ἀλλόκοτος αὐτοῦ ἀνατροφή εἰς τὴν φροντίδα της
τύχης ἀφεθείσα, διότι δὲν εἶχε συγγενεὶς και δε-
καοκταέτης ἔτι εὐρέθη κατὰ πάντα ἐλεύθερος, ἡ

ἀνατροφή του, λέγω, αὐτὴ εὐρεῖα ἀλλὰ ἀσυνάρτητος καὶ παρελελυμένη, τὸν καθίστα ἱκανὸν περὶ πολλὰ πράγματα. Ἀπεφάσισε δὲ νὰ ἀπέλθῃ εἰς Ἀμερικὴν, βέβαιος ὢν ὅτι θὰ εὕρῃ ἐκεῖ ἐπαγγελμα, ἄδελφον ὁποῖόν τι, ἵνα μεταχειρισθῇ τὰς ἀχρήστους μέχρι τοῦδε δυνάμεις του.

Τὴν ἀπόφασίν του δὲ ταύτην ἀνεκοίνωσεν εἰς τὴν γυναῖκά του, ἥτις ἀνέκφραστον διὰ τοῦτο ἠσθάνθη ὀδύνην. Ὁ πατὴρ τῆς εἶχεν ἤδη ἀποθάνῃ, ὥστε οὐδὲν τὴν συνέδεε πρὸς τὴν γενέθλιον γῆν· ἀλλ' ἡ ἑλληψίς αὐτῆ πᾶν συγγενικῶν δεσμῶν καθίστα τὴν πατρίδα ἡλυκυτέραν καὶ προσφιλεστέραν. Διὸ ἐπεχείρησε μὲν νὰ ἀντίπη, ἀλλ' αἱ παρατηρήσεις τῆς εὐθὺς ἀπεκρούσθησαν καὶ ὑπέκυψεν, ἀφ' οὗ δὲν ἠδύνατο νὰ πράξῃ ἄλλως.

Ἐκ τοῦ ἀγάμου τούτου γάμου ἐγεννήθη μία κόρη, παιδίον νόστιμον καὶ χαριέστατον, τὸ φῶς καὶ ἡ χαρὰ τῆς πατρικῆς οἰκίας. Ἀλλὰ πῶς τὰ δύο ἐκεῖνα κατηφῆ καὶ σιωπηλὰ ὄντα ἐγέννησαν τὸ μικρὸν τοῦτο πλάσμα, οὗ ὁ γέλως διεχέετο κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ὡς πύραυλος, καὶ τὸ μινύρισμα ἐφαίνετο δανεισθῆν φλόγγους παρὰ τῶν πτηνῶν, ἅτινα εἶχον τὰς φωλέας τῶν ἐπὶ τῶν δένδρων τοῦ κήπου; Ἐχει ὁ βίος τοιαῦτα μυστήρια.

Ἡ Μαρία ἔγραψε διὰ τὴν μικρὰν Μαρκέλλαν μέγα ὀδοιπορικὸν ἐπανωφόριον μετὰ κορδύλης.

Ἦλθον δὲ εἰς Παρισίους πρῶτ' πρῶτ' μετὰ μιᾶς ὅλης ἡμέρας καὶ μιᾶς ὅλης νυκτὸς σιδηροδρομικῆν πορείαν. Ὅτε κατέβησαν εἰς τὸν σταθμὸν, ὁ τῆς πέμπτης πρωϊνῆς ὥρας ψυχρὸς ἄνεμος προσέβαλε τὸ πρόσωπον τῆς Μαρίας καὶ ὅλην τὴν ἡμέραν ἠσθάνετο ἡ νεαρὰ γυνὴ φρικιάσεις καὶ πόνους.

Ἡ ἀνάγκη δὲ μικρὰς ἀναπαύσεως τοσοῦτον ἦτο ἐπέιγουσα, ὥστε ἐπεκράτησε πασῶν πᾶν ἐντυπώσεων καὶ τῶν αἰσθημάτων τῆς ἀτυχοῦς γυναίκος, καὶ τὴν ἠνάγκασε νὰ ἐπιζητῇ καὶ νὰ θεωρῇ μίαν νύκτα ἡσύχου ὕπνου ὡς τὸ πολυτιμώτατον πάντων τῶν ἐπὶ γῆς ἀγαθῶν.

Καθημένη ἐκεῖ ἐν τῷ κήπῳ, ἔνθα οἱ θόρυβοι κατὰ μικρὸν ἠμβλύνοντο καθ' ὅσον προσήγγιζεν ἡ νύξ, ἠσθάνετο ἑαυτὴν καλῶς ἔχουσαν. Κατελαμβάνετο βαθμηδὸν ὑπὸ ἀλλοκότου νάρκης τοσοῦτον εὐαρέστου, ὥστε ἐφοβεῖτο νὰ κινηθῇ μήπως ἐξυπνήσῃ.

Δις ἐκ διαλειμμάτων διανοήθη ὅτι ἦτο ἀργὰ καὶ ὅτι ὄφειλε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, διότι ὁ σιδηρόδρομος ἀνεχώρει τὴν ἐπιούσαν λίαν πρῶτ'. Ἀλλ' ἡ ἀνάπαυσις ἦτο τοσοῦτον εὐαρέστος! Ἄς καθίσω ὀλίγον, εἶπε καθ' ἑαυτὴν, καὶ εὐθὺς ἔπειτα φεύγω. Ἡ φαιδρὰ φωνὴ τῆς Μαρκέλλας ἤρχετο ἐκ διαλειμμάτων εἰς τὰ ὠτά τῆς. Αὐτὴ δὲ ἐπανῆλθε πάλιν εἰς τοὺς προτέρους τῆς διαλογισμοῦς.

Ὁ σύμβιός τῆς τὴν ἠγάπα ὅπως δῆποτε. Καὶ ἦτο μὲν φύσει ὀλιγόλογος, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ δὲ δὲν ἦτο πολὺ ὀμιλητικὴ. Ἡ κακὴ δὲ αὐτῆ ἔξις

τοῦ νὰ κρύπτωσιν ἀπ' ἀλλήλων τί διανοοῦντο, εἶχε πολλάκις γίνῃ αἰτία δυσαρεσκειῶν καὶ ἐνοχλήσεων. «Ἀλλ' ἀπὸ τῶρα πλέον, ἔλεγε καθ' ἑαυτὴν, θὰ διορθωθῶ πλέον, καὶ θὰ τοῦ τα λέγω ὅλα μου, θὰ τον ἔχω μυστικόν μου καὶ παρηγορίαν μου».

Πολλάκις ὁ Σίμος τῇ εἶπε:—Μ' ἐβαρέθης!— Ἀλλ' ὁμως τοῦτο δὲν ἦτο ἀληθές· διότι ἡ Μαρία οὐδέποτε ἐπεθύμησε νὰ ἀπαλλαγῇ τοῦ συνεταίρου τῆς· τὸναντίον μάλιστα ὁσάκις ἐσκέπτετο περὶ ἐνδοχομένου διαζυγίου, ἐθεώρει αὐτὸ ὡς τὸ μέγιστον τῶν δυστυχημάτων.

Ὁ δὲ Σίμος ἀφ' ἑτέρου, ὁ στρυφνὸς καὶ παρὰξενος, ἀλλὰ κατὰ βάθος δίκαιος καὶ ἀγαθός, ἔλεγε καὶ αὐτὸς ὅτι, ἵνα ἡ Μαρία ἀποφασίσῃ τοιοῦτόν τι, ἔπρεπε βεβαίως νὰ ἔχῃ σπουδαία παράπονα χωρὶς αὐτὸς νὰ ἔχῃ εἶδῃσιν τινα ἢ ὑποψίαν... Ἀλλ' αὐτὴ ἦτο ἔτι νεα, καὶ ἀνθρωπος εἰκοσιᾶξ ἐτῶν ἔχει ἐνώπιόν του ζωὴν μακράν, εἶχε λοιπὸν καὶ αὐτὴ καιρὸν νὰ ἐπανορθωσῇ τὰ πταίσματά τῆς.

Σκέψις ἀγάπης καὶ οἴκτου διῆλθε τὴν ψυχὴν τῆς, ὅτε ἀνεμνήσθη τοῦ ἀνδρός τῆς, ὅστις ἔφερετο εἰς τὴν Ἄβρην κατηφῆς βεβαίως καὶ δυσπρεστημένος, διότι δὲν ἠθέλησε νὰ τον ἀκολουθήσῃ, καὶ μετενοεῖ ἡ Μαρία διὰ τὴν ἄρνησίν τῆς ταύτην· τὸ δωμάτιον τοῦ ξενοδοχείου θὰ τῇ ἐφαίνετο ζοφερόν καὶ γυμνόν. Ἀλλὰ πῶς νὰ μὴ το συλλογιθῇ πρωτῆτερα;

Ἴσως ὁμως θὰ ἀνεχώρουν καὶ ἄλλαι ἀμαξοστοιχίαι εἰς τὴν Ἄβρην τὴν ἑσπέραν ταύτην! ἠδύνατο λοιπὸν νὰ φύγῃ παρευθὺς! Ἡ στιγμιαία δὲ ἐν τῷ κήπῳ ἀνάπαυσις εἶχεν ἀποδόσῃ εἰς τὴν Μαρίαν τὴν νεότητά τῆς· διὸ ἤθελε νὰ ἐγερθῇ καὶ νὰ δράμῃ εἰς συνάντησιν τοῦ ἀνδρός τῆς...

Ἀλλ' αἶφνης φῶς ζωηρὸν προσέβαλε τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς. Ἦτο τὸ φωταερίον τοῦ ἀπέναντί τῆς φανού, καθ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἀναφθέντος. Ἐπαιξε δις ἢ τρίς τὰ βλέφαρα καὶ ἠθέλησεν ἔπειτα νὰ ἐκτελέσῃ τὸ σχέδιόν τῆς, ἀλλὰ βῆρος ἀσύνηθες ἐκράτει τοὺς πόδας τῆς. Καὶ τὸ μὲν ἄνω μέρος τοῦ σώματος ἤθελε νὰ κινηθῇ, ἐπεθύμει νὰ διασχίσῃ τὸν ἀέρα διὰ τῶν βραχιόνων τῆς ὡς διὰ πτερύγων, ἀλλ' ὁμως ἐκρατεῖτο κατὰ γῆς...

—Σίμό μου, Σίμό μου! εἶπε καθ' ἑαυτὴν, δὲν μας χωρίζει πολὺ διάστημα, αὐριον ἔς τὰς δύο θὰ εἶμαι ἔς τὸν σταθμὸν. Θὰ ἔφευγα καὶ ἀπόψε, ἀλλὰ ποῦ νὰ σ' εὔρω;... καὶ ὁμως ἤθελα νὰ σ' ἐναγκαλισθῶ;... μοῦ φαίνεται πῶς δὲν σ' ἀπεχαιρέτιστα ὅπως ἔπρεπε... Ποῖος ἔλεγεν, ὅταν ἤμουν μικρὸ παιδάκι, ὅτι πάντοτε πρέπει νὰ ἀποχωρίζεται κανεὶς, ὡς νὰ μὴ ἐμελλέ ποτε νὰ ἰδῇ πάλιν ὁ εἰς τὸν ἄλλον; Ποῖός το ἔλεγε;... δὲν ἐνθυμοῦμαι πλέον... ἤθελα τώρα νὰ ἦτο αὐριον. Μαρκέλλα...

Ἡ Μαρκέλλα ἔτρεχε ἐν τῷ κήπῳ μετὰ τῶν

νέων φίλων της, και πολλά δὲ ἄλλα κοράσια εἶχον προστεθῆ εἰς τὴν συνοδείαν.

Ἡ μικρὰ παιδικὴ συνοδεία διεσκορπίζετο, πάλιν συνηθρίζετο μετὰ γαρμουσῶν κραυγῶν· τέλος ἀσθμαίνοντα τὰ παιδιά ἐστάθησαν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κήπου καὶ συνδιελέγοντο. Τὰ παιδιά ποιοῦσι τὸ ἐναντίον τῶν ἀνδρῶν, πρῶτον παίζουσι καὶ διασκορπίζουσι, καὶ ἔπειτα γνωρίζονται περισσότερο καὶ συνάπτουσι σχέσεις.

— Σὲ τί μέρος κάθεσε; ἠρώτησε τὴν Μαρκέλλαν ἡ Λουίζα, ἥτις ἔνεκα τῶν ἑνδεκα ἐτῶν αὐτῆς καὶ τοῦ ὑψηλοῦ ἀναστήματος ἦτο ὁ ἀρχηγὸς τρόπον τινὰ τοῦ νηπιακοῦ ἐκείνου στρατεύματος. Ἐφαίνετο ὡς μικρὰ τις μήτηρ.

— Ἐκεῖ πέρα, ἀπεκρίθη ἡ Μαρκέλλα, ἔς τὴν ἄκρην τοῦ σιδηρόδρομου.

Πάντα τὰ παιδάκια ἀνεκάγχασαν θορυβωδῶς, ἀκούσαντα τὴν ἀπόκρισιν τῆς μικρᾶς.

— Ὡς τὴν ἄκρην τοῦ σιδηρόδρομου, παρετήρησε ζωηρόν τι κοράσιον, αὐτὸ δὲν εἶνε μέρος.

— Ἄς τὴν, μὴ τὴν πειράζῃς, εἶνε μικρὴ καὶ δὲν εἰδέυρει, εἶπε τὸ πρεσβύτερον κοράσιον παρεμβαίνον. Ἐλα, μάτια μου, πέ μου, ἔς τὸ Παρίσι;

— Ὅχι, ἔς τὸ Παρίσι, ἀπεκρίθη ἡ Μαρκέλλα. Ἐδῶ εἶνε τὸ Παρίσι, ἐμεῖς καθόμασθ' ἐκεῖ πέρα.

Καὶ ἐξέτεινε τὴν χεῖρα πρὸς μίαν τινὰ διεύθυνσιν.

— Καὶ τί κάνει ὁ πατέρας σου; ἠρώτησεν ἄλλο κοράσιον μετὰ οἰήσεως.

— Τίποτα.

— Ἡ μήτέρα σου;

— Τίποτα.

— Εἶνε κτηματίας, εἶπεν ἡ Λουίζα ἀνυψοῦσα τοὺς ὤμους σύννου. Δὲν ἔχουν ἐμπορικό, ἔ; ἐμεῖς ἔχομεν ἐμπορικό, κυρία μου!

— Ποῦ; ἠρώτησεν ἡ Μαρκέλλα οὐδὲν νοῦσα.

Ἡ Λουίζα ἔδειξε μικρόν τι κατάστημα φαρμακεμπορείον, κείμενον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἐφ' ἧς ἔκειτο ὁ κήπος.

— Νά, εἶπε, τώρα σὲ ἄλιγάκι θὰ πᾶμε. Ποῦ καὶ εἶνε ἡ μήτέρα σου;

— Κάθετ' ἐκεῖ πέρα ἔς τὸν μπάγκο καὶ κοιμᾶται, ἀπεκρίθη ἀντὶ τῆς Μαρκέλλας μικρὰ τις ἐκ τῆς συντροφίας.

— Δὲν θὰ ἔλθῃς καὶ αὐριον; ἠρώτησεν ἡ Λουίζα.

— Δὲν εἰξέρω.

— Οὐ καὶ σύ, μὴ τῆς λὲς νὰ ἔλθῃ, εἶνε μωρό! Πῶς τα σιχαίνομαι αὐτὰ τὰ μαίμουδάκια; ἀνεφώνησε μικρὰ τις μεμψίμοιρος.

— Τὰ μικρὰ πρέπει νὰ τα καλοπιάνῃς, εἶπεν ἡ Λουίζα μετὰ σοβαρότητος. Καὶ ἔπειτα τοῦτο ἐδῶ εἶνε τόσον νόστιμον καὶ καλοαναθρεμμένον, καὶ ἔπειτα εἶνε καὶ θεομόναχο, καὶ θὰ στενοχωριέται, τὸ καίμενο. Πῶς σε λένε;

— Μαρκέλλα.

— Μαρκέλλα ποιανοῦ;

Ἡ μικρὰ ἔμεινεν ἀμηχανοῦσα. Τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς τῆς οὐδὲν ἔχονε εἶχε καταλίπη ἐν τῇ μνήμῃ τῆς. Ἐπειδὴ ἔζη μόνῃ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ἡ μήτηρ τῆς δὲν προενόησε νὰ τὴν διδάξῃ τὸ ἐπιθετόν τῆς. Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις θταν τὰ παιδιά ἀποπλανώμενα χάνωνται, ταχέως ἀνευρίσκονται, διότι οἱ πάντες γινώσκουσιν αὐτά.

— Δὲν εἰξέρω, εἶπεν, ἀφ' οὗ μᾶτηρ ἀνεζήτησεν ἐν τῇ μνήμῃ τῆς τὴν συνέχειαν τοῦ ὀνόματός τῆς. Μαρκέλλα...

— Νὰ εἰπῆς ἔς τὴν μητέρα σου νὰ σοῦ το μᾶτηρ, παρετήρησεν ἡ συνετὴ Λουίζα. Ἄν τύχη καὶ χατῆς, τί θ' ἀπογίνῃς;

Ὁ φύλαξ τοῦ κήπου ἐπλησίαζε σείων τὴν παχεῖαν βράβδον τοῦ καὶ γούζων.

— Τί κάνετ' αὐτοῦ, σκυλόπουλα; ἄ, νὰ κοιμηθῆτε! νὰ μὴ σας κλείσω ἐδῶ μέσα.

— Ἄ, δὲν εἶν' ἀκόμῃ ὥρα, μπάμπια! ἀνεφώνησαν ἐν γοῶν οἱ μικροὶ φοιτηταὶ τοῦ κήπου.

— Ἐλα, ἔλα, δρόμο! Ὑπέλαθεν ὁ φύλαξ. Δὲν ἦπᾶν νὰ πλαγιάσουν τὰ παλιόπαιδα!

Ἡ Λουίζα εἶχε λάβῃ τὴν χεῖρα τῆς Μαρκέλλας, ἵνα τὴν ὀδηγήσῃ πρὸς τὴν μητέρα τῆς. Ὁ δὲ φύλαξ τας ἠκολούθησεν ἐξακολουθῶν τὴν περιπολίαν του.

— Κυρία, εἶπεν εὐγενῶς ἡ Λουίζα ἐλθοῦσα πλησίον τῆς νεαρᾶς γυναίκας, σᾶς ἔφερα τὴν κόρην σας.

— Ἄλλ' ἡ Μαρία οὐδόπως ἐκινήθη. Ἐχουσα τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ στήθους ἐστηριγμένην ἐφαίνετο κοιμωμένη.

— Μητέρα, εἶπεν ἡ Μαρκέλλα σύρουσα αὐτὴν ἀπὸ τοῦ φορέματος.

Ἡ Μαρία δὲν ἀπεκρίθη.

— Μητέρα, ἐφώνησεν ἡ μικρὰ, μητέρα!

Ἡ Λουίζα ὑπεχώρησε δύο βήματα καὶ παρετήρησε τὴν νεαρὰν γυναῖκα μετὰ προσοχῆς ἅμα καὶ τρόμου.

— Κοιμᾶται, εἶπε πρὸς τὸν φύλακα προσερχόμενον.

— Εἶνε βλαβερὸν νὰ κοιμᾶται ἔτσι ἔς τὴν δροσιά. Νὰ τὴν ἔξυπνίσωμεν. Κυρία! Ἄλλ' ἡ Μαρία ἐκάθητο ἀκίνητος. Ἡ Μαρκέλλα ἀνερρηγῆ-χθη ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς μητρός τῆς, ἀλλ' εὐθὺς ἀνέπεσεν εἰς τὰ ὀπίσω μετὰ κραυγῆς ὀξεύσας· διότι, ἐν ᾧ προσεπάθει νὰ κρατηθῇ διὰ τῶν μικρῶν χειρῶν τῆς, τὸ σῶμα τῆς μητρός τῆς ἐνέδωκε καὶ μικροῦ δεῖν ἔπεσεν ἐπὶ τῆς μικρᾶς. Ὁ φύλαξ σπεύσας ὑπεβάστασε τὸ σῶμα καὶ τὸ ἐπανέθηκεν εἰς τὴν προτέραν του θέσιν.

— Εἶνε ἔπεθαμμένη! ἀνεφώνησεν ἡ Λουίζα.

— Θὰ σωπάσῃς! ἔγρυξεν ὁ φύλαξ. Στάσου ἐδῶ καὶ μὴν ἀφήσῃς τὸ παιδί· νὰ ἔβγῃ ἔξω.

Καὶ κατηυθύνθη μεγάλως βήμασιν εἰς τὴν ὁδὸν Λαφαγέτου καὶ μετ' οὗ πολὺ ἐπανήλθεν ἀκολουθούμενος ὑπὸ δύο κλητῆρων· τὸ δὲ πλῆθος λαθὼν εἶδῃσιν παρὰ τῆς ἀορίστου ἐκείνης καὶ

ἀκαταλήπτου φήμης, ἥτις ἀναγγέλλει τὰς δεινὰς συμφορὰς, συνηθροίζετο περίξ τῶν χορασίδων. Ἰατρός τις ἑλθὼν ἐπέθηκε τὴν χεῖρα ἐπὶ τῶν κροτάφων τῆς Μαρίας, οἷτινες ἦσαν ἤδη ἀπεψυχαμένοι.

— Εἶνε ἀποθαμμένη, εἶπε.

(Ἐπεται συνέχεια).

ΕΝ ΒΟΥΛΓΑΡΙΚῃ ΧΩΡᾷ

ΕΞ ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΩΝ ΑΝΑΜΝΗΣΕΩΝ

Α'.

Σίπκα· τὸ χωρίον καὶ ἡ πόλις.

Ἄφορμὴ τοῦ ταξιδίου. — Καζανλίκ, ἡ πόλις τοῦ ροδελαίου. — Σίπκα· ἐνεστώσα κατάστασις. — Ὁ ξενοδόχος τῆς Σίπκας. — Μία διασκέδασις αὐτοῦ. — Πολιτικαὶ ἰδέαι τοῦ Ντάντου Χρήστου. — Κακὰ ὄνειρα ὀθωμανοῦ. — Ἡ πόλις τοῦ Αἴμου. — Μία τελευταία διατύπωσις παρὰ τῷ δημάρχῳ Σίπκας. — Εἰς μπαλκαντζής. — Ἡ ἄνοδος τοῦ ὄρους. Ἐν βλέμμα πρὸς τὰ κάτω. Ἐπὶ τοῦ ὄρους. Ἡ κορυφὴ τοῦ Σπέτι Νικόλα. — Συνάντησις ποιμένων. — Οἱ μετανάσταί. — Ἡ κάθοδος πρὸς τὴν Βουλγαρίαν.

Κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ παρελθόντος ἔτους εὐρισκόμενος κατὰ τὴν βορείαν Θράκην, ἐσκέφθην νὰ διέλθω ἐκεῖθεν καὶ εἰς Βουλγαρίαν. Ἡμῆν ἤδη ἀντικρυ τοῦ Αἴμου, ἀκριβῶς ἀπέναντι τῆς Σίπκας, ἥτις εἶνε ὁ ἐνωτικὸς κρῖκος τῶν δύο χωρῶν, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τὸ μεταίχιμιον αὐτῶν καὶ ὑπῆρξε τὸ θέατρον φοβερᾶς μονομαχίας δύο στρατιῶν. Τοιαύτη γειτονεῖα ἔλκει φυσικῶς οὐχ ἤττον ὑπὸ τῆς ἀναπολήσεως τῶν γεγονότων ἢ ὑπὸ τῆς περιεργείας τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως. Νὰ μεταβῇ λοιπὸν εἰς Σίπκα, νὰ διαβῇ τὸν Αἴμον, καὶ νὰ διελάσῃ τις κατὰ πλάτος τὴν Βουλγαρίαν, τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ διεγερθεῖσα ἐν ἐμοὶ ἐπιθυμία. Ἀλλὰ τοιαύτη τις ἐπιθυμία δὲν ἦτο πάντῃ ἀνεκτέλεστος. Ἐξετέλεστα λοιπὸν αὐτὴν ἐν διαστήματι χρόνου ὅσος ἀπαιτεῖται ἵνα διέλθῃ ὁδοιπόρος, καὶ ἰδοὺ χαράσσω ἐνταῦθα σημειώσεις τινὰς ἐκ τῶν ὁδοιπορικῶν ἐκείνων ἀναμνήσεων. Ἄγνοῶ κατὰ πόσον τὸ ταξίδιον αὐτὸ θὰ ἔχῃ θέλγητρα διὰ τοὺς ἀναγνώστας τῆς «Ἐστίας», ἀλλ' ὅπως ἴσως θὰ διέλθῃ τις χώραν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον ἀγνωστον εἰς τοὺς πολλοὺς, θὰ ἴδῃ τὸν βουλγαρικὸν λαὸν ἐν τῷ ἀσύλῳ αὐτοῦ, ἐν Γαβρόβῳ, ἐν Τυρνόβῳ, ἐν Μπέλλα, ἐν Ρουσσουκίῳ, ἐκεῖθεν τέλος δύναται ἐὰν θέλῃ νὰ διέλθῃ εἰς Ρουμανίαν ἢ νὰ ἐπανεῖλθῃ εἰς Ἀθήνας, ἀλλ' ἄνευ ὁδηγοῦ πλέον. Μόνον μέχρι τοῦ σημείου ἐκείνου ἀναλαμβάνω τὸ κατ' ἐμὲ νὰ ὁδηγήσω τὸν ἀναγνώστην, ἐκ τούτου δὲ πλέον ἢ ὁδὸς καὶ εὐκολωτέρα εἶνε καὶ εὐαρεστοτέρα. Δὲν χρειάζεται τις ἢ μόνον ὄρεξιν καὶ ὁδοιπορικά. Τὸ δευτέρον ὑποτίθεται ὅτι θὰ ἔχῃ, καὶ τὸ πρῶτον δύναται νὰ εὕρῃ τις παντοῦ καὶ πάντοτε.

Εἰς Σίπκα πορεύεται τις ἀπὸ Καζανλίκ, τῆς βορειοτέρας πόλεως τῆς Θράκης, μεταξὺ Καρλόβου, ὅπου ἀκμάζει ἡ σειρηνοποιία, καὶ τῆς ἀμιμήτου Σηλύμου, ὅπου εὐδοκιμεῖ ἐπίσης ἡ βιομηχανία τῶν μαλλίνων ὑφασμάτων καὶ ἡ ταπητουργία. Ἡ πόλις τοῦ Καζανλίκ ἔχει καὶ αὐτὴ τὴν ἰδιαίτην χάριν τῆς εἶνε ἡ πόλις τοῦ ροδελαίου, ἐν τῇ μυροβόλῳ κοιλάδι τῶν ρόδων, μία τῶν καλλίστων ὑπὸ τὸν Αἴμον τοποθεσιῶν, ὅπου οἱ ἄνδρες εἶνε ἐκ τῶν εὐρωστοτέρων καὶ αἱ γυναῖκες ροδοπάρειοι, εἰς τρόπον ὥστε κατὰ Μάιον, καθ' ὃν χρόνον θάλλουσι τὰ ρόδα καὶ αἱ κόραι τῶν ἀγρῶν ἐξέρχονται νὰ ὀρέψωσιν αὐτὰ ἀγνοεῖ τις ἐν τοῖς ροδάσι τοῦ μᾶλλον εἶνε τὰ ρόδα καὶ πότερα μᾶλλον εἶνε ὀρεσερώτερα. Ἀλλὰ κατὰ Σεπτέμβριον οἱ θάμνοι τῶν ρόδων κλίνουσι τοὺς κλώνας τῶν ἀπηυδημένοι ἐκ τῆς παραγωγῆς τοῦ ἔτους καὶ ἀναλαμβάνοντες δυνάμεις διὰ τὸ ἐπόμενον, αἱ δὲ κόραι κλῶθουσι ἤδη παρὰ τὴν ἐστίαν καὶ πλέκουσι περικνημίδας διὰ τὸν χειμῶνα, ὅστις ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἀπειλεῖ ῥαγδαῖος νὰ ἐνσκήψῃ ἐκατέρωθεν ἀπὸ τοῦ Αἴμου πρὸς βορρᾶν καὶ τοῦ Καρατζαδάγ νοτιῶθεν. Ἡ πόλις οὐχ ἤττον εἶνε ζωηρά. Εἶνε τὸ κέντρον πολλαπλῶν χωρίων διεσπαρμένων κατὰ τὴν κοιλάδα, ἔτι δὲ καὶ τὸ κέντρον προμηθειῶν τιῶν δερματίνων βιομηχανημάτων διὰ τὰς πλησίον πόλεις.

Ἐκ τῶν πολλῶν χωρίων τῆς κοιλάδος, τὸ βορειότατον ἐξ ὧν καὶ τὸ σπουδαιότατον ἄλλοτε εἶνε καὶ ἡ Σίπκα. Μετὰ ἐλαφρὸν τινα γήλορον ἠπίως ἀνερχόμενον καὶ κατερχόμενον ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐρατεινῆς κοιλάδος, ὀπισθεν τοῦ ὁποίου κρύπτεται τὸ Καζανλίκ ἀπὸ τῶν ἀπειλητικῶν ὄψεων τοῦ Αἴμου, ἀρχεται νέα πεδιάς, ἐκτάσεως μόλις ὀκτὼ χιλιομέτρων μέχρι τῶν ὑπῳρειῶν τοῦ Αἴμου, λεῖα καὶ ὀμαλωτάτη, διακοπτομένη εἰς τὸ μέσον ὑπὸ πυκνῆς καὶ συνηρεφοῦς συστάδος καρῶν, εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁποίας ἀκριβῶς ὑπὸ τὴν ῥίζαν τοῦ βουνοῦ διακρίνεται ἡ Σίπκα. Εἶνε τὸ πεδίον τοῦτο, ὅπου ὁ Σουλεϊμάν πασσᾶς εἶχε τὸ στρατόπεδον αὐτοῦ, καὶ ὅπου δύο ἢ τρεῖς πυραμιδοειδῆ μνημεῖα οὐ μακρὰν τοῦ χωρίου κείμενα φαίνονται μακρόθεν ἤδη ἀνεγερθέντα ὑπὸ τῶν νικητῶν μόνον, καθ' ὅσον οἱ ἠττημένοι, φαίνεται, οὐτ' ἐξήλευσαν οὔτε ἠβέλησαν ν' ἀρήσωσι κατόπιν ἔχνη τῆς διαβάσεως καὶ τῆς καταστροφῆς αὐτῶν. Ὁ πτωχὸς ἀγρότης ὁδηγεῖ σήμερον τὸ ἄροτρον αὐτοῦ διὰ τῶν ἀγρῶν τῆς πεδιάδος· ἀλλὰ τὸ χωρίον μαρτυρεῖ τὰ ἔχνη τῆς καταστροφῆς. Τὰ πλείστα τῶν χωρικῶν οἰκήματα εἶνε κατερριμμένα εἰς σωρούς. Ὀλίγα μόνον ἐκ τῶν παλαιῶν διασώζονται ὄρθια εἰς τὰ ὁποῖα προστεθήσαν ἤδη καὶ τινα νεόδμητα, καὶ μεταξὺ ὧν διακρίνονται ἡ ἐκκλησία τοῦ χωρίου πρὸς ἀνατολὰς ἐπὶ περιόπτου θέσεως, κτίριον παραλληλόγραμμον λευκάζον ἐκ τῶν λίθων τῆς